

ПАРИЖ. — Французькі часописи доносять з Москви, що Тухачевського розстріляли зовсім не за шпигунство, тільки за те, що він противився політиці Сталіна. Годовні розбіжності між ними обома були у відношенню до політики на Далекому Сході. Тухачевський був за те, щоб чимскорше розпочати війну з Японією, а Сталін був проти війни, бо боявся, що через те розвалиться большевицька влада. Тухачевський демаскував політику Сталіна та називав її трусливою. Це нове пояснення розстрілу червоного маршала кружляє отверто серед советських горожан, бо ніхто не хоче вірити, щоб Тухачевський, який мав усе, чого тільки людина може бажати, став платним агентом якоїсь чужої держави.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВИКОРИСТАЙМО ДОСВІД

РУЗВЕЛТ, РОБИНСОН І РЕФОРМИ

Ледве чи є в Америці газета, яка не написала б статті з приводу смерті сенатора Робінсона. Як звичайно діється, навіть найзавзятіші вороги покійника говорять для нього похвали, приносять цвіти й цілі вінці, засвічують свічки й кадять кадила. Цим разом похвальні промови справді мають багато слушності: помер чоловік, котрого смерть є справді подією великої політичної ваги.

Значіння покійного сенатора Робінсона не в тому, що він був провідником партії більшості, себто керуючої урядом партії. І навіть не в його близькості до президента, хоча й це важке. Значіння його лежало передісмі у тій кризі, через яку переходить тепер партійне політичне життя Злучених Держав.

Політична партійна криза була ясна ще за останнього конгресу. Були суперечності між південними конгресменами й північними, між сільськими округами й міськими. Стала прірва ще яснішою по останніх краєвих виборах. У цих виборах Рузвелт був удруге вибраний президентом, був вибраний подавляючою більшістю, а рівночасно з ним конгрес дістав подавляючу більшість Демократичної Партії. Людям, що знають трохи історію політики, стало ясно, що така велика більшість не може працювати згідно: у ній мусять повстати групи „блочки“, кліки, фракції.

Ці ворожби більше ніж сповнилися. Розлам відразу сильно поглибився. Розлам пішов уже не за ріжницю між околицями, але за глибокі, просто основні економічні й політичні питання. Основне питання, обертається коло того, чи має уряд поширювати контроль над бізнесовими підприємствами. Це питання становить підложжя боротьби за реформу федерального суду. Воно є тлом цієї справжньої горюхавської війни, що розвела через страйки у великих промислах.

В усіх цих справах станули проти себе як завзяті й непримирні вороги люди, котрі хочуть, щоб усе було, як бувало, і люди, котрі це вважають неможливим і бажать нового, якого вимагає поступ часу. Станули проти себе групи: назадняцька й поступова.

Президент Рузвелт уживає всього свого славного політичного такту, щоб вдержати єдність Демократичної Партії. Помічник йому був у цьому передісмі сенатор Робінсон, і тому його смерть є не лиш ударом для президента та його політики, але й для ідеї поступовців.

Однак згаданого розділу в Демократичній Партії трагедією вважати нема потреби. Так само, як вона, розбита теж Республіканська Партія, і якраз за ці самі питання. Це є доказом, що й Демократична й Республіканська Партія вже відслужили свою службу та що вже приходить пора, коли в Америці настане інше угруповання партій, угруповання, в котрім кожна партія буде представляти виразно означені суспільні інтереси, а не злипок людей, що штучно держаться особами великих людей.

Вже така іронія історії, що так на коліні вияснити не Сталін, син тих колись вільних кавказьких гір, за котрих поневолення — як пише Шевченко — „лягло кістками людей муштрованих чимало“, тепер приказує тому московському світові, під якого командою поневолено Кавказ, Україну й інші краї. Засівши на престолі Грозного й інших кривавих царів, держить він московське царство теж при помочі терору і за те мусить діджиджати тої долі, яка стрінула і його попередників-царів. Рахуючися з наближаючимся розвалом Советів, требаб і нам розраховувати наші сили, щоб зорієнтуватись, які вигляди матиме український нарід на нову відбудову своєї держави. В цій справі забрали слово генерали Української Армії, наддніпрянці, а їхні голоси поміщено в зеленосвяточнім числі „Діла“, присвяченім Українській Армії. Дещо з тих голосів хочемо коротко зреферувати, хочби вже тільки на те, щоб наші загал був поінформований про те, хто, що і як думає про справи, які є для нас життєвими.

В статті п. з. „Чому ми прогнали“ старається ген. Безручко вияснити причини цього, хоч може не вповні. Лише кількома словами підносить віз, що ми на міжнародній арені лишилися вповні ізольовані. Це була однак одна з головних причин нашої невдачі, а коли візьмемо на увагу, як поляки і такий малий нарід як чехи на тім полі працювали і яку сильну заграничну пропаганду в користь своєї справи вели, то побачимо, що нема чого дивуватись, що нас світ не знав, нашої боротьби не розумів і нас зчаста навіть за большевиків уважав.

Піднести тут мушу, що і тепер уряд УНР, з котрим зв'язані ті генерали, що забрали голос, не дуже то багато робить для справи української заграничної пропаганди. Другою причиною нашої невдачі підчас визвольної боротьби перед 18-ма роками бачить ген. Безручко в нашої боротьби на два фронти.

Це правда, але тепер така есентуальність не грозить. А що тоді мусіло так бути, це справа дуже скомбінована і

Однак всеж таки найважливішою причиною нашої невдачі був брак національного о свідомлення нашого селянства

Дальшими причинами були: брак кішноти (а властиво копей), муніції, зброї, одягу, взуття та харчів, і то у славній плодотвірній Великій Україні! Один з авторів наводить у тім же числі „Діла“, що в 1919 р. уряд видав міліонів для кооператив, але „забув“ замовити зимове убрання для війська. На мою думку, це лиш один з багатьох випадків браку пошуття обов'язку і відповідальності, провідників.

Однак всеж таки найважливішою причиною нашої невдачі був брак національного о свідомлення нашого селянства

Дальшими причинами були: брак кішноти (а властиво копей), муніції, зброї, одягу, взуття та харчів, і то у славній плодотвірній Великій Україні! Один з авторів наводить у тім же числі „Діла“, що в 1919 р. уряд видав міліонів для кооператив, але „забув“ замовити зимове убрання для війська. На мою думку, це лиш один з багатьох випадків браку пошуття обов'язку і відповідальності, провідників.

Однак всеж таки найважливішою причиною нашої невдачі був брак національного о свідомлення нашого селянства

у Великій Україні. Це було наслідком вікової його неволі і так легко не могло дати на правитись. А всеж таки можна було і по вибуху російської революції більше зробити, ніж зроблено. Ген. Безручко кінчить словами, „що сильна армія це право на існування нації“.

Такі це розуміли і Підсудький і Масарик, але цього не розуміли ні історик Грушевський, ні письменник Винниченко. Їм вистарчала вимріяна народня міліція!

Найважлишою статтю в згаданім числі „Діла“ є стаття ген. Сальського п. з. „З минулим досвідом до світлого майбутнього“.

Він стверджує передісмі, що невідхильним вислідом советського розкладу буде внутрішній зрив, який на теренах Великої України набере характеру національно-української революції, тільки значно яскравішого і глибшого, ніж у минулому. Революція та набере на початку безумовно характеру жорстокої пімсти і нищення всього, що так чи інакше репрезентує окупанта.

Появиться сила різних повстанських загонів і отаманів і тільки найкорше організоване військо дасть змогу опанувати всі анархічні елементи і впровадити державний лад. Тому повстане відразу в усій своїй ширині питання військово-організаційного характеру.

(Далі буде).

ДОПИСУВАТИ — ПРО ПРАЦЮ

Часопис жде на дописи. І читач жде на них. Але на які дописи? В першу чергу не на ті, в яких зводяться особисті порахунки, які повні нарікань. Зате цікавими є ті, в яких є звіти про доконану працю, про збірки на народні потреби, народні свята, успіхи поодиноких громадян у бізнесі, політиці, науці, штучі й т. п. Треба дописів про розбудову нашого життя. А саме таких дописів бракує. Нарікає на їх брак уся українська преса. Пише про це, і то доволі часто, і старокраєвий „Наш Пропор“, що то переводить „чистку“ по наших селах. Він то виступає проти тих дописів, яких так повно, а які надсилають різні „ліпшезнайки“, що тільки критикувати „вміють, або ті зарозумілі, що то „пускають у газету“ своїх сусідів „на злість“, щоб їм докучити за те, що не вибрали дописуючого головою місцевого товариства, читальні чи т. п. Пише „Наш Пропор“:

„Ніде правди діти: від демократії перевернулося нам у голову. Коли, мовляв, кожний має рівні права, то яким правом хтось інший має право бути головою товариства, а не я? Чому я маю слухати Івана Гриця, коли „який сам пан“, як і вони?“

І ось з таких розмовань за- сів, яких так повно, а які надсилають різні „ліпшезнайки“, що тільки критикувати „вміють, або ті зарозумілі, що то „пускають у газету“ своїх сусідів „на злість“, щоб їм докучити за те, що не вибрали дописуючого головою місцевого товариства, читальні чи т. п. Пише „Наш Пропор“:

чинається всяка саламаха по наших громадах. Тут є і корінь нашої махнівщини, яка нам подобається тому, що „позволяє не слухати мудрого, але ставити свою особу, хочаб яка вона була мізеренька, на перше місце“. Звідси походять і ті всі дописи, які надсилають до наших газет, а які є переповнені сплетнями й особистими порахунками. Так і повстають та вдержуються в нас нераз цілі газети, що виключно життя такіми сплетнями і порахунками. Та це не є ніякий поступ. Це не є ніяка праця. Там, де люди дійсно працюють, там нема потреби писати до часопису про сплетні. Там і нема роздорів. Ось що пише про це „Наш Пропор“:

„Звичайною причиною роздору є лінивість; люди, що працюють, не мають часу на сплетні, сварки та порахунки. Коли в громаді йде жива праця, напр. коло будови „Народного Дому“, тоді ніхто не чує про „партію“ в громаді. Як тільки скінчиться праця і люди впади знову у стан безділля, негайно вириваються старі гріхи наверх, пригадуються старі „порахунки“ і люди, замість розвинути сильну працю в новій домівці, заспають українські редакції дописами про своїх „ворогів“. На цьому не кінчесь. Такі дописувачі у своїй „праці“ посуваються так далеко, що хочуть просто диктувати редакції; помістять — мовляв — це „негайно, в найближчому числі“, „без скорочення“, бо інакше „будемо гніватися“, „перестанемо читати“, чи „передплачувати“ і т. д., „але не підписуй мене, чи нас, під дописом!“ Ось так за плечима редакції хотіли би „боротися“ за „оздоровлення“ громади.

„На таку „боротьбу“ ми не йдемо. Коли напр. якийсь виділовий читальні, чи іншого товариства є маловартісна людина, то обов'язком членів є повести справу так, щоб його з виділу усунути, і вибрати того, що найкраще до цього надається. Коли члени товариства того не потраплять зробити, то що вони взагалі можуть зробити? Коли читальня великої громади заявляє, що робота не має успіхів, бо її „параліжує“ група кінчиків, то що вартує така громада і така читальня? „Свідомі громади дають со-

бі раду з труднощами й шкідливими. Вони знають, що часопис має гажіші завдання, як торпатися в місцевих смітниках, чи розписуватися широко про якусь паршиву вівцю в одній громаді. Свідомі громадяни таких паршивеньких овець не бояться, бо їхня праця перемагає всяке заморочення і знедухе активних оборонців національної спільноти. Вони знають, що часопис не є ниянкою, до якої зприводу кожної дрібниці треба бігти з криком, бо — мовляв — „сліпі очі на мене витріщили“. Вони знають, що труднощі на те є, щоб їх перемогти. Кожна громада має свої труднощі й кожна мусить їх власними силами перемогти. Однак під труднощами не розуміємо дурної поведінки якоїсь паршивої вівці в громаді. Поборювання таких труднощів скріплює національну спільноту і кладе сильні основи для кращого майбутнього. Це є міродатне, але не особисті порахунки та особисті справи деяких людей у громаді. На те, щоб „поскати когось у газету“, в нас нема місця. Є тільки місце для пропаганди праці, для скріплення національної спільноти“.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ

Окружна управа ОДВУ в Новій Англії: Український націоналістичний День відбувся в Вунсакеті, Р. Ай., на парохіальній площі. Доходу було \$391.65, розходу \$236. Чистого приходу \$154.96. Вислано на визвольну боротьбу \$104.90, на інвалідів і політичних в'язнів по \$25.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Пасафата, від. 217, повідомляє всіх осіб місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбулися у вівторок, 20 липня, в годині 7:30 вечір, в галі де звичайно. Просимо всіх членів прийти в означений час, бо маємо важні справи до вирішення. Уряд і контр. комісія дадуть звіз за перший піріод. Довгуючих членів просимо прийти і вирішити свої задегости, бо в противні разі будуть суспендовані. Поважати членів і членів! Відділові урядники шобратства кличуть нас всіх українців, що кожний чоловік, жінка і діти вписалися до У. Н. Союзу, бо це є однією нашою українською запомогою інституцією, до котрої всі повинні належати. Не привиняй на згадані збори член чи урядник будас караний згідно з ухвалою. — Мих. Бінашевський, предс.; Т. Герула, кас.; А. Іванів, секр.

ЗАГАДКОВІ ЯВИЩА НА ЗЕМЛІ

Загадки температури та тиснення на землі й інших планетах.

Всі явища на світі, органічні процеси живих створінь і переміни у мертвих творах відбуваються у залежності від двох фізичних правил, основних для життя: тиснення й температури.

Ростинні чи звіринні органи під впливом занадто високої або занадто низької температури — гинуть. Щоправда, біологи знають деякі роди одноклітинних створінь, які вдержують температуру, що лежить, значно вище або значно нижче пересічної скали, в межах якої живе більшість організмів. Є нпр. деякі роди бактерій, які не гинуть навіть при температурі мінус 200 ступнів, яка є погубна для більшості дрібних творінь. Які фізичні або хемічні переміни переходить неорганічна матерія під впливом високої або низької температури — це загально відомо. Сучасна наука має засоби, які дають змогу втворювати температуру понад пересічну норму високих або низьких, що дохо-

Що це таке тиснення одної атмосфери.

Верства повітря, що окружає земну кулю і доходить до 1,000 миль висоти, натискає на 1 квадратний см. зі силою 1 кг. Тиснення 1 атмосфери на поверхні, рівній поверхні моря, відповідає стовпцеві ртуті, високому .760

мм. На висоті 40 миль тиснення 1 атмосфери відповідає вже лише 1.8 мм. ртутного стовпця, а на висоті 100 миль — 0,007 мм.

Під водою сила тиснення більшає.

Стовп води, високий 10 м., відповідає тисненню 1 атмосфери, або що на квадратному сантиметрі поверхні, яка є 100 м. під водою, є тиснення 10 атмосфер. На найглибших місцях океанів, 10 миль під поверхнею моря, є тиснення, що тисячу разів перевищує тиснення на поверхні земної кулі.

Всі живі організми є пристосовані до умовин тиснення, яке є в даному місці. У повітряному океані, що окружає нашу землю, маємо найменше живих істот. Зате у морських глибинах живе багато риб і інших створінь, яким не шкодить тиснення 1,000-атмосфер.

Коли людина чи яке створіння підходить у чимраз вищу околицю, відчуває різні недомогання, які називаємо гірською недугою. Лише дуже небагато звірят, як козуля-скельниця, гірські вовки та деякі хижі пташки можуть без ніякої шкоди для себе бувати

в смугах від 15,000—20,000 стіп високих.

Збільшене тиснення на морському дні та значно зменшене у високо гірських околицях, відповідає все ще деяким умовам життя, до яких створіння можуть пристосуватись.

Витворення аномальних тиснень, що перевищують тиснення, яке стверджено на якомунедбудь місці нашої землі, чи то на дні моря чи в повітрі, — дало науці нові можливості для дослідів. Передісмі показалося, що деякі одноклітинні організми, відпорні на низьку температуру, переносять розмірно легко високе тиснення. Деякі бактерії легко переносять тиснення, що доходить до 3,000, а навіть 4,000 атмосфер і гинуть шойно при 5,000 чи 6,000 атмосфер. Деякі організми (як нпр. вглитні або безкишечні) живуть іще навіть при 30,000—50,000 атмосфер. Ті створіння могли би жити у морських глибинах, глибших 22 рази, ніж досі відомі.

При тисненні 13,000 атмосфер гинуть бактерії ципка та дифтерити. Отруя вужа ще є трійлива навіть в умовах найбільшого тиснення, яке

наука досі знає. Бактерії сусіх гинуть при тисненні яких 9,000 атмосфер. Клітини рака, що втворюється, гинуть при тисненні коло 2,000 атмосфер. Водяна блоха, ріжні наливочки (інфузорії) і т. п. вдержують тиснення 200 до 300 атмосфер. Професор Ебеке з університету з міста Бон (у Німеччині) зробив цікаве відкриття: Збільшення тиснення викликає в тих організмів насамперед прискорення життєвих процесів, потім усе наступає нагальне їх спинення. Нпр. в одній блоху із збільшенням тиснення збільшують скорість рухів на поверхні води. Коли тиснення дійшло до означеної границі, блоха стає нараз зовсім неперушна. Колиж тиснення бодай трошечки зменшити, блоха оживає знову.

Так зване ультра-тиснення спричинює не лише зміни у біологічних процесах, а касує теж відомий нам досі закон фізики та хемії. Нпр. обрахували, що деякі гази, під впливом означеного тиснення, наберуть таку то й таку, математично якнайточніше означену густоту. Та коли осягнули таке тиснення, виявилось, що рахунок не згоджував-

ся. Нпр. водень під тисненням 5,000 атмосфер має обем сім разів більший, ніж це виходило би з рахунку. Чим вище пересуємо границю тиснення, тим менше докидані будуть наші обрахунки. Звичайна олива до смазування (мазання) під ультра-високим тисненням стає тверда наче сталь.

Давніше думали, що вода не дасться стиснути. Останні досвіди у лабораторіях ультра-високих тиснень виявили, що стовп води, високий три ступні, коли його піддамо тисненню 25,000 атмосфер, можна зменшити до висоти двох стіп. Літра (кварт) азоту при тисненні 15 атмосфер важить 6 фунтів. Газ збивається у камінь. Найвища границя тиснення, поза якою вже не можна згущувати азоту, виносить 25,000 атмосфер. Повітря під тисненням 5,000 атмосфер стає густіше ніж вода, однак скроплюється шойно на границі критичної температури, яка для повітря виносить 140 ступнів нижче зера. Точка топіння „калію“ є при 60 ступнях вище зера. Цей первень під тисненням 12,000 атмосфер топніє при 180 ступнях. Вода під ультра-

високим тисненням перемінюється в лід, який, огрітий до 80 ступнів при тому самому тисненні, не топиться.

Поодинокі первні зміняють під впливом високого тиснення ступні проводження електричності. Нпр. фосфор, що належить до злих провідників електричності, знаменито проводить електричну струю, коли його піддамо тисненню 7,000 до 10,000 атмосфер.

Тяжко ніні передбачити, яке значіння для розвитку фізики й хемії матиме пристосування ультра-високих тиснень.

Та вже тепер ствердили, що всі наукою устійнені хемічні й фізичні правила є правдині лише в даних умовах тиснення.

Отже мають лише умовну вартість.

Правила, відкриті на землі, не конче мусять мати пристосування у всесвіті, як це досі помиляково думали. Може бути, що незадовго вчені відкриють нові ділянки науки: попри земну хемію, космічну (всесвітню) хемію; попри земну фізику — космічну фізику.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „СВОБОДА“.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПОМІЧ СТУДЕНТАМ У СТАРІМ КРАЮ.

Мені було дуже цікаво прочитати у „Свободі“ дописи про поміч нашим студентам у старім краю.

Тішусь, що знайшлися одиначки, котрі написали кілька слів у цій справі.

Я піддержую думку пані Шустакевич, яка писала, щоб Союз Українок Америки займався справою поміч студентам, бо саме цій організації це найлегше перевести таке діло.

Також хочу сказати парубків про допис пані Анни Кайзершмар. Вона пише, що треба передісним помагати нації молоді тут в Америці. Та я думаю, що молодь в Америці має різні нагоди дістати поміч на свої студії. А хто тільки має охоту вчитися і є дійсно спосібний, той може знайти спосіб дістати таку поміч.

Я тільки наведу кілька прикладів такої помічі: Хлопець чи дівчина може тут працювати через день і ходити до вечірньої школи; федеральний уряд також дає уже від кількох років фонди на поміч студентам у такий спосіб, що студент працює по кілька годин денно поза шкільною наукою у школі, а заплачу за те йде на оплату шкільну. Також є різні позичкові фонди, з яких студент дістає позичку, що її звертає ратами по скінченні студії. Маємо теж різні стипендії, які призначають для дійсно спосібних студентів. А й наш Український Народний Союз не відкасується допомогти нашим студентам.

Є ще безчисленні інші способи, які уможливають науку американській молоді, що хоче студіювати і має талант до цього. Та проте є ще в Америці замало української молоді, що вчилася у найвищих школах. Зате в старім краю українські студенти такої нагоди на допомогу не мають. Йх там ще й тепер переслідують на кожному кроці. Польська влада навіть не допускає української молоді до шкіл.

Тому, даючи поміч нашим студентам у старім краю, ми допомагаємо піддержувати існування нашої нації, бо допомагаємо вихованню нових провідників, духових сил, а якщо не хочемо себе дурити, то мусимо ствердити, що ми тут в Америці не виховуємо з наших студентів таких українців, яких потребує наш національний інтерес. Тому, хто з нас правдиво дбає про Україну і бажає піддержати наш український жовто-блакитний прапор, той повинен помагати українській студіюючій молоді в старім краю. Думаю, що саме українські жінки, що є в Союзі Українок Америки, чи по інших жіночих організаціях, повинні взятися за цю допомогу нашої молоді в краю.

Ми можемо звідси допомогти вихованню якогось порядного українського ремісника, майяря, письменника, композитора, чи доброго кандидата на — будучого провідника чи президента України.

Я, як студентка університету, а по родичах українка, прошу Союз Українок Америки, а також ширше громадянство, щоб забрали слово в цій справі, бо молодь у старім краю жаде на нашу поміч.

О. Е.

ПОСМЕРТНА ОПОВІСТКА.

Дня 14-го липня б. р. помер Микола Малко, член Бр. Преси. Троїцький, від 320 У. Н. Союзу в Голлівуді, Мд. Покійний родився в селі Волиця, повіт Жовква. До Америки приїхав 1909 року. До Союзу вступив у 1917 році. Покійний був добрим патріотом, який щедрих жертвами піддержував українські інституції. Похорон відбудеться в суботу, 17. липня.

В. П. П. Іванович, секр.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ШКАГО, ІЛЛ.

З руху Союзівих відділів.

Дні Українського Народного Союзу, які влаштовують по українських громадах Злучених Держав, притягають до себе щораз більшу увагу нашого загалу. І в Шикаго теж Дні Українського Народного Союзу набувають права горюжності. В неділю, дня 1. серпня б. р., відбудеться у нас другий з черги День Українського Народного Союзу, в горіди на Гігінс Ровд. Комітет, в склад якого входять урядники всіх відділів У. Н. Союзу, поробив уже всі потрібні заходи для цього, щоб цей „День“ випав не лише величаво, але щоб скріпив Союзіву ідею і зєднав нас всіх при спільній праці в користь „Батька Союзу“. І треба, щоб цей День приніс і матеріальну користь так дуже потрібну для збудування Дому У. Н. Союзу в Шикаго.

Зайвим буде переповідати те все, що вже зроблено в справі згаданого дому. Маємо вже початок, маємо вже гроші в касі Комітету Будови Дому, тепер треба напруження всіх Союзівих сил у Шикаго для того, щоб Дім Українського Народного Союзу в Шикаго не остався лише нашою мрією, але доконаним фактом. Союзівці! Не жадануть від вас багато! Сповніть свій обов'язок супроти себе самих, причиніться до будови Союзівого Твердині в Шикаго. Тому візьміть громадну участь у всеукраїнській маніфестації, яка відбудеться в неділю, дня 1. серпня б. р. Тим докажете свою народну зрілість і добровольно й охоту допомогти великій справі: збудуванню Дому Українського Народного Союзу в Шикаго!

Комітет Дня У. Н. Союзу в Шикаго.

З жидівської філософії.

Мошко Кайзершмар прийшов до рабіна й питається: — Пощо ти, ребе, читаєш стільки книжок?

— Бачиш, каже рабін, як чоловік знає ті книжки, то може розуміти кожну справу. Приміром таке:

— З комина вилізли два чоловіки: чорний і білий. Котрий з них піде вмитися.

— Чорний, відповідає Мошко.

— Неправда, бо чорний подивиться на білого і подумав, що він такий самий. Зате білий піде вмитися, бо подумав, що він такий замазаний, як той чорний.

Мошкові щось це було неясно. Він поїхав до другого рабіна і питається:

— Скажи мені, ребе: з комина вилізли два чоловіки: Один чорний, а другий білий. Котрий з них пішов умитися?

— Розуміється, що чорний, відповів другий рабін, бо білий був чистий і не потребував митися.

Мошкові це більше потемніло в голові.

Він вернувся до села і стрінув сусіда Івана.

А сусід Іван питається:

— Чого ти такий сумний, Мошко?

— От, маю клопіт, відповідає жид. — Може ти мені, Іване, даси відповідь на таке: З комина вилізли два чоловіки: чорний і білий. Котрий з них піде вмитися?

— Ой, дурний ти, Мошко, сміється селянин. Деж ти видів, щоби з комина вилізли два: один білий, другий чорний. Таж вони оба вилізуть чорні.

— Бараболяні книдлі? На жаль, лікар мені заборонив! Кухарка: Як я їх роблю, може спокійно їсти!

ШЕСТИЙ
Український День
LAKEWOOD PARK, PA.

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 25-ГО ЛИПНЯ (JULY) 1937 РОКУ

УВЕСЬ ЧИСТИЙ ДОХІД ПРИЗНАЧЕНИЙ НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКОМУ КУЛЬТУРНОМУ ОСЕРЕДКОВІ В СТЕМФОРД, КОНН.

Вже сама ціль заставить усіх українців в околиці приїхати на цей день, а крім того, щоб побачитися зі своїми добрими людьми, що прибудуть з найдавших осель. У довадок цей парк є найкращий в цілій Пенсилвенії. Ліс, став до купання; а довкола повно всляких видумок, щоб забавити молодих і старих. Є що зїсти й випити, є де посидіти спокійно в холодку, є дуже простора галя для танцю, є все, щоб подати розривку й забаву.

Український День зачнеться в 11-тій годині Соборною Службою Божою, а на ній виголосить принагідну проповідь Іх Ексцеленція Кир Константин Богачевський. Відтак сусідські хори співатимуть й будуть виголосені принагідні промови. В 6-тій годині будуть різні несподіванки в балевій галі.

В 7:30 БАЛЪ, що потреває аж до півночі. Музика під проводом добре відомого Джека Богаша.

Тому прийдіть усі, щоб при гарній забаві допомогти добрій справі.

162,4,6

Комітет.

У ТУРЕЦЬКОМУ МІСТІ

Смирна є найбільше місто Малої Азії і в ній ще повно східного життя, повно старого й нового.

До турецької дільниці міста побережжям їздять автобуси. Чужинець спішиться до автобуса, щоб не спізнитися. Та не треба спішитися до автобуса, бо колиб ішов пішки — зайшов би скорше.

Входять подорожні, сідають. Кондуктор виходить і кричить на все горло: „Конак!“ Так звється остання станція у турецькій дільниці міста. І бачить кондуктор якогось чоловіка на кінці вулиці, як ліниво воліється. Кондуктор думає, що може й він всяде до автобуса. Тому кричить іще голосніше. „Конак!“ Та цей чоловік завернув в іншу вулицю і не думав всідати до автобуса. Тимчасом інший прохажий з іншого кінця вулиці надходить до побережжя. Кондуктор думає: Може цей всяде. Та і цей не всідає. Шойно тоді — як пройшло яких п'ять хвилин — кондуктор ускович до автобуса та крикнув: „Таман!“ (Готово!). Тоді шофер пускає мотор з усієї сили. Таке повторється на кожній стації. Не ждуть тут, як в інших країнах, подорожні на автобус, лише автобус на подорожних.

У нас кажеться, що час то гроші. Турки не вміють цінити часу. Вони ніколи не спішаються. Все йде помало. І слабо виконують час. І по містах і по селах бачите їх, як сидять, збившись у купу, в низькій, брудній від диму задушливій каварні, пють каву та курять наргіле. А наргіле курять так: Скляна посудина наповнена до половини водою. Вгорі на шийці прикріплена маленька бляшана посудина, наповнена тютюном, як у лопуць. З тютюном мішають різне одурманююче зілля або трохи кокаїні, а на це кладуть жевачку бунтувалися проти того розпорядку, та коли деяких покарали за це смертю, примирилися.

У Смирні є щось 40 мошей (святинь). Найгарніша є Гісарова джамія (мошея). За султанових часів бували ті мошеї повні народу, головню у п'ятницю, коли то є турецьке свято. Сьогодні поба-

чите у мошеї ледви якого старця з годжею (турецький духовник), який у синах джамії надягає довгий одяг (який носять годжі) і бере турбан на голову. Бо навіть турецькі духовники не сміють у сьогоднішній Туреччині вийти на вулицю з якоюнебудь ознакою годжі, таксамо як і християнські священники не сміють носити на вулиці якоїнебудь священної ознаки. Кожний мусить бути зодягнений зовсім по цивільному, так, що ні священник ні годжа зовсім не різниться від інших громадян. Годжі, головню дерев'яні (чернець-прошак) зпочатку бунтувалися проти того розпорядку, та коли деяких покарали за це смертю, примирилися.

Найцікавіший у Смирні славний базар. Він у турецькій частині міста, коло самого конака (замку), де є осідок смирненського віялету (округи), міської управи й інших властей. Базар тягнеться здовж і вишир на кілька сот стіп із вузькими поперечними вулицями, а по обох боках багато крамниць, у них усякий крам східного і західного виробу. Справжня мішанина східного смаку і західного мистецтва. Тут знайдете в одній крамниці вироби з Парижа, Відня, Берліна й Лондону, а зараз поруч тієї крамниці друга зі спеціальностями Смирни, Бруси, Аджани, Багдаду й Дамаску. Чудовий передовий відділ, де продають смирненські килими, масивні й гарно вироблені, а дуже дешеві. Інші товари також не дорогі.

Хай ніхто не думає, що крамниці на цьому базарі уладжені, як у нас. Нема тут ніяких люксових крамниць, лише навіть найдорожчі товари понаскладані в дерев'яній буді, а дешо й серед вулиці. Лише деяка частина вулиці вільна, а зрештою все закидане різним крамом.

Та й та вузька стежка часто так забита, що годі посунутися вперед. Крім великої скількості людей різного віку та стану всюди туди ступають поводеньки й гордо високі верблюда з великим тягарем на хребті, йдуть ево-бідно вперед, не уступають перед ніким. Або знову флегматичний осел, якого бе погонич, іде напрооти вас і мусите йому вступитися, бо він вам напевно не вступиться. Або перетискаються туди продавці, що переходять з крамом усе з місця на місце та захвалюють його: рибу, мясо, інший яйця чи-

сир, ще інший всякі овочі, цей полотни; той одяги і т. д. Одного бачите, як іде з великою посудиною, повною холодною „бозе“, себто лімонади, в руці має дві брудні склянки та все вдаряє одною об друга, щоби звернути увагу прохожого на цей напиток, який він продає за дешеві гроші: одна склянка один п'ястер. Ті рухливі продавці захвалюють усяко свій товар. А на самому базарі також страшний крик.

Ось перед одною крамницею викрикає двоє людей: один кричить до одного, що гомін вулицею іде. Та прохожі не зважають на те. Здається, що це два вороги так завзято сваряться і дійде до кривавої бійки. Та ні! Це продавець і купуючий. Продавець жадає за товар три п'ястри більше, купуючий дає три п'ястри менше. Нараз коли вже ось-ось, здається, заблосне ніж у руці котрогось з них, оба сміються і простягають руку один одному. Погодилися. Кожний спустив трохи, тож і коза ціла й вовк ситий.

Посеред вулиці у найбільш оживленій частині базару якийсь турок держить на мотузку козу, якої вимя повне молока. А інший турок поклався як довгий під козу, схопив рукою одну дійку, встромив її собі в рот, і давав ссати. Потім встав, обтер уста брудними руками, дав тому, що вів козу, одного п'ястра тай пішов собі далі. Ми любимо пити воду з джерела, а той напився молока також із самого джерела. Та не він один так робить.

UKRAINIAN SONGS FOR "SALE AT THE "SVOBODA BOOKSHOP"

"MUSIC HIGHWAYS AND BYWAYS" songs and dances of various nations, including a section devoted to Ukrainian songs and dances. Also contains plays. Beautifully bound and colorfully illustrated. \$1.50

"SONGS OF UKRAINE." Arranged by Prof. Koshetz for chorus, with the words in the English language. Prefaced with a paragraph explaining the song. Use them in your club, choir, school glee club: Lullaby, 12 c; Griddle Cakes (Gretchanyky), a dance song, 15 c; The Ploughing Farmer, a lifting melody of a crisp rhythm (tobz, tzbze, tprrr, 12 c; A Cry in the Night, a lament of a girl given in marriage without her consent, 15 c; Hear, ye people, a Carpathian Christmas carol, 15 c; The Chicken Lady, a simple tale naively told, 20 c; A Violin is Singing in the Street, a story of a girl whose mother wouldn't permit her to take part in the street glee, 42 c; The Cossack, a typical Cossack song, 12 c; The Cossack's March (Hey na hori tam zhenitsi zhnut), 17th century, 12 c; Cossack Romance, 16-18th century, 15 c; Marusia, a Cossack song, 15 c; Mohyla, about a Ukrainian burial mound, 12 c; Let the World Rejoice, Christmas carol, 12 c; On New Year's Day, a carol, 15 c; Legend, a canticle, 12 c; Out of the Darkness, church melody of the 12th century, 15 c; Praise the Lord, church melody of the 17th century, 12 c; O, Give Thanks Unto God, 17th century, 12 c; and the Passion Trilogy (from an 18th century manuscript, consisting of (1) Trial Before Pilate, 15 c; (2) Crucifixion, 12 c; and (3) Resurrection, 15 c.

Order from

"SVOBODA"
83 Grand Street (P. O. Box 346),
Jersey City, N. J.

Суперечка.

Кирпалюк іде вулицею і нараз здається йому, що побачив свого приятеля Капуша. Підходить до нього, вдаряє сильно в плече та й каже:

— Добрийдень, приятелю! Показується, що вдарив зовсім чужого.

— Чого ви хочете? — питається незнайомий Кирпалюка.

— О, я дуже перепрошую вас, пане, та я думав, що ви мій приятель Капуш!

— І ви тому мене так сильно вдарили?!

Кирпалюк розсердився:

— Щож це вас обходить, як я поступаю з моїм приятелем!

СОНЦЕ — НАЙМОГУТНІША ВИСИЛЬНА СТАЦІЯ.

Мабуть ніякий винахід не став так скоро власністю всього цивілізованого людства, як радіо. Земна куля нажилася від радіових дрючків, наче каштан кільцями.

Зацікавлення радіом звернуло теж увагу на невідомі передtimi радіові хвилі, що всюди доходять. Говоримо про короткі, середні, довгі хвилі, а не все здаємо собі справу, що це чудний спосіб переносу енергії з місця на місце, дивним способом, бо без якихнебудь транспортних засобів. Станція надає навидцію, хвиля несе її далеко, а вдаряючи об відбірну антену, віддає їй частину енергії, яку дістала на висильній стації.

Та є одна станція велетенської сили, що своїм засягом вкриває всю земну кулю. У протинстві до інших стацій, її відбір найліпший за дня, а залежить від погоди. До відбору не треба ніякого апарату: її хвиля кожний ловить безпосередньо. Цією могутньою станцією, що заливає землю своїми хвилями, є сонце. Бож соняшні промінці та кож свого роду енергія, яка йде до нас світляною хвилею, а ті самі фізичні правила правлять радіовими хвилями, що й світляними хвилями.

В нашому світі царить вічний рух: хвиля пливе за хвилею. Та тих хвиль є ще багато, багато більше. Пливають іще звукові і дріжжать нам в ухах звукові хвилі. То правильні та чисті як музика, спів і людська мова, то нерівні, нагальні й хаотичні як усія шуми і лоскоти. Мішаються взаємно, загодошують одні одних, пливуть потоком і зливаються в одне велике брєння, окужують нас морем звуків. Знаємо добре, як тяжко, щоб у нашому оточенні була повна тишина, або інакше, щоб не було звукових хвиль.

До океану хвиль, у якому живемо, падають іще інші хвилі, яких ми не всилі за-примітити, бо наші змисли замало чуткі або взагалі нездібні приймати такі враження. По-зафіолетні хвилі, що є в соняшних проміннях, може схопити тільки фотографічна плита, або наша шкіра, що за-смалилась до сонця. А дивні Рентгенові промінні, для яких нема перешкоди, які продаються крізь усе, чи не є вони явищем руху хвиль? Слід по них остане лише на фотографічній плітці, що чуткіша від людського ока.

Навіть наша земля, яку вважаємо вимково постійною та тривкою, є під впливом дріжжючого руху та хвилює як море, коли десь у вулканічному місці розійдеться потрясіння, яке потім у газетах описують як землетрус.

Крім того піддається земля постійно й правильно від міліонів літ силі притягання сонця та місця, а вислідом того є не лише чудове явище природи: приплив і відплив моря, але й хвилювання континенту (землі), притяганого місяцем.

Довкола нас пливуть світляні хвилі, розсясюють тепло, звуку розходяться хвилюванням рухом у прототрі, земля хвилює нам під ногами. Справді можна сказати, що весь світ хвилює.

Подружжя суперечка.

Чоловік (сердито): — Хтож гут є господар дому?

Жінка: — Не завдавав таких глупих питань, начеб тут крім мене був іще хтось інший.

— Іх ексцеленції були просто очаровані, як виступила ця молода співачка.

— То неможливо! Таж ексцеленція глухі!

— Одначе мають дуже добрий зір...

ПОХАТНЕ ВИКОНУВАННЯ ІНДУСТРІАЛЬНОЇ ПРАЦІ.

Коли би похатну працю в усіх індустріях зажадали, щоб жаден підприємств не міг користуватися з другого, тоді можна було б успішно звести похатне виконання праці. Цю думку висловив певне число фабрикантів, котру наведено у звіті Дитячого Бюро Департаменту Праці Злучених Держав про промислову хатну працю за Адміністрацією Народної Відбудови (Найри).

Дослід, який зробило Жіноче та Дитяче Бюро Департаменту Праці Злучених Держав, висвітлює положення, перехресних округ серед похатних робітників у 28 індустріях, у котрих ведено похатну працю згідно з правилами. Вислід опирається на допитах 203 фабрикантів та контрактів і 1,473 родин, включно з 2,320 похатних робітників у таких сім'ях: Мейн, Род Айленд, Нью Йорк, Нью Джерсі, Пенсильванія, Айова й Тексас.

Найбільше число подібано в індустрії верхньої плетеної нощі. Потім наступала ткацька індустрія, у котрій похатна праця обнімала витягання ниток та крій полотна. Нашивання різнородних гудзиків на картони, обшивання дитячої нощі та виріб зразків штучного гафту було наступне з черги в більш як 20 родів похатних праць, списаних у звіті.

Небагато дітей нижче 16 років життя подібано при кожного роду праці, вимінені у звіті, з виомком виробу рукавичок, — здається найбільш фахової праці, яку вимінено у звіті, — та зразків штучного гафту, але це був виріб лялькової одягу, де працювало найбільше число. Зі 189 робітників у тій праці, котрих вік занотовано, було 17 відсотків дітей вище 14 років життя, а 15 відсотків від 14 до 16 років.

Відносно платень і годин праці похатних робітників досліджуваних індустріях звіт говорить:

Велика більшість головних похатних робітників, як згадує звіт, заробляла менше, як на прожиток потрібно; звиш половина, 55 відсотків, доставляла менш як по 20 центів. Тільки п'ять відсотків робітників доставляли по 35 центів на годину, згідно з правилами про мінімальну заплату. Навіть вища фахова праця, що вимагає довгого досвіду, приносила мізерну плату. Наприклад, штучне вишивання дитячої нощі рідко платило по десять центів на годину, а дуже часті тільки по п'ять центів. Тільки дуже вправні швачки, при виробі дорогих спортивних

костюмів заробляли по два центи на годину. За простішу нефахову працю, за котру фабричні робітники доставляли 30 чи 35 центів на годину за правильником, похатні робітники часто заробляють два чи три центи на годину. Повгі години та нічна праця були кончею для заробітків на чужденне удержання. Тяжко знайти людину, що заробляє \$5 за менше як тридцять годин праці, а багато промислових жінок працювали 50, 60 і 70 годин за марних три долари.

Дотично годин праці та заняття дітей знов тільки ткацька індустрія робила спроби регуляції, однак без успіху. З ткацьких робітників, котрих години праці занотовано, майже одна п'ята частина працювала 50 або більше годин тиждень, а у деяких випадках 60, 70 і навіть 80 годин, як донесено. Те саме діялося серед працюючих дітей. Без сумніву, старання заряду правильниками мали певний вплив на число працюючих дітей, але тому, що точок умови, підписаної похатними робітниками, не додержувано, як свідчать факти, то вісім відсотків похатних робітників, як виключають студії, це були діти нижче 16 років життя.

На закінчення рапорт теж подає, що довгий досвід з адміністрацією стейтських законів похатних робіт переконує стейтські робітничі влади та інших дослідників того питання, що труднощі, зв'язані з сучасною системою дозволів похатним робітникам, інспекції доміт та спроби регуляції годин праці і дитячої праці є непереможними.

Деякі фабриканти, котрі забрали своїх похатних робітників до фабрик, заявили під час стрічі з представниками Департаменту Праці Злучених Держав, що труднощі упорядкування не були такі великі, як передбачувало, та що є багато більше користей з робітників фабричного ніж похатного, а саме: точна висилка замовлення, менше розтрат, ошадність часу та менше помилок, як теж старанніше виконання праці.

ФЛІС.

ЕКЗЕМА

„Десять місяців я терпіла від вогкої екземи на обох вухах. Забрало точно 10 днів, вживаючи ДЕРМАПАТИЧНИЙ МАРВАН, щоб позбутися болю, свербіння і висипки. Чуюся швидко, що можу сказати, що почуваюся тепер зовсім добре, завдяки Вашій мазі“, пише пані Д. С. 270 Со. 3-й, Brooklyn, N. Y.

MARVAN DERMOPATHIC SALVE (Дерматична Мазь Марвана) негайно лагодить свербіння і готує успішно Eczema, Psoriasis, Ringworm, Athlete's Foot, Poison Ivy, Itching Hemorrhoids (Piles), etc. За успіх ретельно або звертаємо гроші. Служб 60 ц.; подвійної величини \$1.00. Замовте сьогодні! Ми пишемо вам її С. О. Д., себто заплатите поштареві, коли вишлем її вам по дорученні.

MARVAN LABORATORY, Inc., 407 E. 6th St., Dept. S. New York, N. Y.

ДО КРАЮ

ПЕРЕСИЛАЕМО В ДОЛЯХ І ТЕЛЕГРАФІЧНО ДО ВСІХ ЧАСТЕЙ СВИТА, СКОРО І ДЕШЕВО.

Продаємо шифкарти на всі лінії до краю і з краю до Америки.

Погоджуємо всі краєві справи дешево і після прав краєв.

Продаємо і вимінюємо доми і фірми і погоджуємо всі тутешні справи реально.

В кожній справі просимо кожного Українця в Америці улаштуватися в повніших справах до свого українського бюро котрого власником від 20 літ є Антоні Д. Рашук. Адреса така:

ANTHONY D. RASHUK

822 N. 8th Street Philadelphia, Pa.

Помилка.

— Чи то правда, що Володко оженився зі Стефкою?

— Правда. Чи воно тебе так дивує?

— Певно. Я думав, що Стефка то така новачка дівчина, що не летить на подружжя.

— В цьому саме вся біда! Володко також так думав.

ШИФКАРТИ

на найбільшій та найкращій на всі прогукли і то до всіх країв. Воготуємо всі документи, потрібні до подорожі — паспорт, Віза, верміт, ардевіти, дитячі, і тому наші пасажери не мають клопотів в дорозі.

ДОЛЯРИ посілаємо до всіх країв ПОСЛІДНО І ТЕЛЕГРАФІЧНО і виплачуємо на останній пошті під повною гарантією ПОМАГАЄМО негалецьки легалізуватися відповідно до нових законів.

ПОЛОГДЖУЄМО СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ відповідно до теперішніх обов'язкових законів в краю. Контракти, повноваження, акти даровання, довідки, скріпки і всі інші документи.

Продаємо ДОМИ та річкові бізнеси по дуже приступних цінах. Голоситесь у всіх справах до нашого НОТАРІАЛЬНОГО БЮРО по совісній пораді та ретельній обслузі.

S. KOWBASNIUK

277 E. 10th STREET, (між 1-ю і 2-ю Евено А), NEW YORK, N. Y.

Мати: — Ститайся, Ірко, то ти Петрові переїсаєш у листі цілункі?!

Дочка: — Хто це мамі говорив? Я такі речі усно погоджую.

— Чи може пані хоруєть на жолудок?

— Ні.

— О то, шкода!

Чому?

— Бо я знаю дуже добре лікарство проти катару жолудка.

ПОЧИНАЮЧИ НИЗЬКО

Обсяг наших цін є цілковито заокруглений; ми можемо обслужити людину, яка бажає видати багато грошей, і таку, яка може видати дуже маленьку. Крам, якого ми вживаємо, є першої якості, а наша услуга є завжди першорядна.

Ми починаємо нашу ціну дуже низьким числом, так, що особа в дуже уміркованих матеріальних умовах може нами послугуватися.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City 34 E. 25 St., Bayonne

Phone: Bergen 4-5989 Phone: Bayonne 3-0540

Залицянки скупаря.

Скупий Степан Кріпик зазнайомився з гарною дівчиною.

— Можеб ми десь вибралися? — питається.

— Добре, може до театру?

Кріпик (не може рішитися): — Добре, а чи па- ні можуть так довго стояти?

МУРАВЛИНИЙ КОРИШМАР.

У бамбусових гаях на мальських островах живе один рід блощиці, що відіграє між мурашками роллю „корішмаря“. Згадана блощиця має гніздо в бамбусовій корі. Вона виділяє з себе липку рідину, що її та- мошні мурашки залюбки пють.

Це течиво впливає на мура- шки як горівка на людей. О- дурманює.

Коли „п'яна мурашка“ впаде з бамбусового дерева на землю, хитра блощиця лізе до неї і висисає її.

Ця блощиця, як це запри- мти, дуже розмножується. Вона типовий галапас, що жи- рує на нещасному наложі му- рашок, хоч вони й відомі зі своєї господарності та з муд- рої організації. Таким чином наркотики, так як і алкоголь, нищать звіря і людей, нищать їх найкращі сили та кидають на поталу різним галапасам- ворогам.

Крупальницький кермує ав- том, хоч не має про те зелено- го понаття.

Поліцей заупинив його.

— Хто так їде авто, не по- винен поправді дістати права на їзду авто.

Крупальницький підсміха- ється:

— Ви, пане, певно будете сміятися, я дійсно не маю права їзди!

Кульпаки поїхали на виста- ву до Парижа. Жінка станула перед одною з виставових шиб:

— Скажи мені, що то зна- чить цей напис на суки: „Ну- всте“?

Чоловік відповів: „Продане“!

— Якжеж тобі ведеться?

— Недобре, приятелю. Ча- сописні оголошення нищать мое підприємство.

— Не розумію тебе! Таж часописні оголошення все є дуже успішні! А зрештою я не бачив, щоб ти оголошувався!

— Ти мене зле зрозумів: мене руйнують конкуренти, які дають свої оголошення до часописів.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

19-ЛІТНІЙ ХЛОПЕЦЬ пошукує РО- БОТУ в околиці Нью Йорку, голов- но в українській. Переїзду працював у майнах. Не дуже володіє англійською мовою. Зголошення слати до: 164-5 J. D. c/o „СВОБОДА“, P. O. Box 346, Jersey City, N. J.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ПАРОХІЯ

св. Володимира В. в Клівленді: О. пошукує ДАКОВЧИТЕЛЯ, здібного до провадження хору, представлень, церкви і школи, а передовсім до провадження молодіжні. Платня згід- но з умовою. Посада до обняття сей час. Голоситися на адресу: ST. VLADIMIR'S UKRAINIAN ORTHODOX CHURCH, 2280 W. 11th St., Cleveland, O. 164,6,8

ФАРМИ

НА ПРОДАЖ 50-АКРОВА ФАРМА В COOPERSTOWN, N. Y.

Дуже добрі будинки, 20 штук худоби, апарати і абір. Жінка остала- ся сама і мусить продати. Пишіть до: C. M. DOUGLAS, Fort Plain, N. Y.

НА ПРОДАЖ 59-АКРОВА ФАРМА

3 причини смерті в родині мушу продати 59-акрову фарму з будинка- ми. Голоситися до: 163-5 W. M. HALLAK, Lambertville, N. J.

Р. D. 1; 223 Second Ave., cor. 14 St., N. Y. C. Room 14.

Офісові години 10-8; неділя 11-2 Жінка-доктор до обслузи.

Проміні X & флюороскоп \$2.00.

Д-р С. ЧЕРНОВ

(Европейський спеціаліст)

Гострі й хронічні недуги чоловіків, жінок. — Шкіра й кров.

223 Second Ave., cor. 14 St., N. Y. C. Room 14.

Офісові години 10-8; неділя 11-2 Жінка-доктор до обслузи.

Проміні X & флюороскоп \$2.00.

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ

Урядові години: Від 1-3 пополудні і від 6-8 вечір. В неділі згідно з умовою.

718 SO. 17th ST., NEWARK, N. J. (near Springfield Avenue)

Tel. Essex 3-4458.

Д-р ЮРИЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР

321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y.

Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урядові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

Говоримо українською мовою.

Рани на ногах, опухлі ноги, на- борелі жила, болі в нозі, флебі- те (запалення жил), напухлі або боліт коліна чи істопки і ре- матичні ноги успішно лікуємо по- ними європейськими методами без операції.

Офісові години: щоденно від 1 до 6 вечір, в пошадні і четве- ри від 1 до 9 вечір. Нема уря- дових годин у неділі.

Говоримо українською мовою.

Dr. L. A. BEHLA

320 W. 86 St., New York City

Близько Бродвею.

ЕВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІАЛІСТ.

БОЛІ НІГ.

Рани на ногах, опухлі ноги, на- борелі жила, болі в нозі, флебі- те (запалення жил), напухлі або боліт коліна чи істопки і ре- матичні ноги успішно лікуємо по- ними європейськими методами без операції.

Офісові години: щоденно від 1 до 6 вечір, в пошадні і четве- ри від 1 до 9 вечір. Нема уря- дових годин у неділі.

Говоримо українською мовою.

Dr. L. A. BEHLA

320 W. 86 St., New York City

Близько Бродвею.

ЕВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІАЛІСТ.

ШАНУЙТЕ СВОЇ ОЧІ

Це неогічний скарб, який тре- ба берегти.

Нехай ваші очі огляне і запише вам відомості окуляри

Dr. A. NEWHOUSE

ОПТОМЕТРИСТ

355 GROVE ST., Cor. BAY ST., JERSEY CITY, N. J.

одні блок від Newark Avenue.

Наша довга практика і вібні- ні наукові методи забезпечують вам відповідні окуляри, при- стосовані до ваших очей і осо- бистості.

Ціни дуже умірковані.

Говоримо по українськи.

ПОДОРОЖ ДО СТАРОГО КРАЮ

новими, поспішними, модерними моторованими

ПІЛСУДСКІ І БАТОРИ

Найближчі відпливи з Нью Йорку:

10 і 22 СЕРПНЯ, 9 і 15

ВЕРЕСНЯ, 2 і 14 ЖОВТНЯ

Лише туристична і третя класа.

Немає кращої третьої класи як на тих кораблях.

Голоситесь до місцевих агентів або до:

GDYNIA-AMERICA LINE

32 PEARL ST., NEW YORK, N. Y.

РЕВМАТИЗМ ЗДЕРЖАНИЙ УПРОДОВЖ 48 ГОДИН.

Новий лік майорського лікаря при- носить щастя тисячам. — Прогнає ревматичну докучливість зовні, з суглобів і з м'язів.

БОЛІ ПРОМИНАЮТЬ ЗВЧАЙНО ПЕРШОГО ДНЯ.

Отрути у вашій крові спричиню- ють ревматичні болі, задержаність та напухлість і не дають вам свободи рухатися без докучливих болів. Шо- би полегшити свої страждання, ви мусите увилити свою кров від отруї! Ця докторова нова меліна робить це швидко. Не має в собі дурману — безпечна для молодих і старих; не чинить небезпечну серцю. Називається цей лік BARDUACOL і ви можете спробувати його на отсі- ретельній пропозиції: Витніть отсе оголошення і зашліть його поштою враз з вашим називцем і адресою до: Atkins Laboratory, 44 East 63rd Street, New York City. (Можете теж прийти особисто). Грошей не по- славте. Заплатіть поштареві \$1.85 і кілька центів за доручення (C.O.D.), коли він принесе вам Бардуакол. Уживайте його дві доби (48 годин). Як не почуєте полегши, то незужи- тий лік зверніть, а ми вам відсла- мо ваші \$1.85. Пошто терпіть ще один день? Години: 10 до 4.

(Свобода)

МІРОН ЛИТВИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Без ріжниць, як далеко поз- Ньюарку. Вразі потреби теж фонуйте до нас. Обслуга шир- і чесна. — Office:

383 MORRIS AVENUE,

cor. Springfield Ave.

NEWARK, N. J.

Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

Новий Український Удербейкер

заряджує погребам по ціні так низькій, як \$150. Обслуга найкраща.

JOHN BUNCO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.

Dignified Funerals as low as \$150.

Telephone: Orchard 4-8088.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y.

Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 PROSPECT AVENUE

(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.

Tel. Melrose 6-5577.

Забгато доброго.

Вона: — Давніше ти мене попроси ти із любові!

Він: і тому я саме наситився.

ТАРЗАН І БОГІНЯ МАІВ.

(65)

Пако ще в життя не мав та- кої насолоди як тепер. Перед ним висів чоловік, що був по- грозою для всіх і він того чо- ловіка міг преспокійно вбити, не наражаючи при тім ні трошки свого власного життя. Так бодай він собі ду- мав. Коли однак він підійшов зовсім близько до ніби зімі- лого Тарзана, той в одній се- кунді скрутився і вхопив Пака у свої залізані руки.

Пако звертався, немов хто його обляв окропом. Кинджал випав йому з рук і тепер він враз з Тарзаном баламкався в повітрі, з тою лиш ріжницею, що він сам був тепер близько омліня. Бо Тарзан не жарту- вав. З розпукі Пако впився зубами в руку Тарзана і в той спосіб хотів увільнитися від його обіймів.

Укушення справило Тарза- нові прикрий біль. Та всетаки він не випускав Пака зі своїх обіймів. Він знав, що коли- цей опришок вирвався ціло, то вже другий раз йому не вдалося його обдурити. Ба- ламкаючись на шнурі в повітрі, він не зміг би ніяк урятува- тись. Тому розмахуючись з ц- лої сили, він шпурнув тілом о- пришка в напрямі пня дере- ва.

